

2017 - Anul tribuniștilor memorandiști (XXVI):

Tribuna, tribuniștii, „Replica” și „Memorandumul” în istoria României – Victoria liniei politice a tribuniștilor

O simplă enumerare a evenimentelor istorice după anul 1884, așa cum au fost consemnate în „Istoria României în date” (lucrare coordonată de Constantin C. Giurescu, apărută în Editura Enciclopedică Română - 1972), este un prim instrument de studiu ce ne familiarizează cu faptele dar nu ne dezvăluie complexitatea acestora și resorturile evolutive: În 7 martie 1887, s-a ținut Conferința Partidului Național Român, la Sibiu «la care se hotărăște să se adopte în viitor tactica „pasivismului” pentru întregul partid (adică neparticiparea la alegeri nu numai în Transilvania, dar și în Banat și în părțile ungurene). Alegerea lui George Barițiu ca președinte și a lui Ioan Slavici ca secretar al partidului consemnează victoria liniei politice a „tribuniștilor” (...)

1890, Dec.7. Se constituie Partidul Social-Democrat din Ungaria, la activitatea căruia participă și socialiști români din Transilvania.(...)

1891 - Din inițiativa „Ligii pentru unitatea culturală a tuturor românilor” se publică în limba franceză „Memoriul studenților universitari români privitor la situația românilor din Transilvania și Ungaria”, adresat opiniei publice din Apusul Europei, în care se evidențiază politica de oprimare a celor 3 000 000 de români din Austro-Ungaria. (...)

1892. - Publicarea în limbile română, franceză, engleză, maghiară și germană a „Replicii” tineretului român universitar din Transilvania și Ungaria la Răspunsul tineretului maghiar de la Academiiile Ungariei memoriului studenților universitari români. „Replica” este primul document care atrage pe scară largă simpatiile diferitelor cercuri din Europa pentru cauza românilor. (...) Ian.8/20-ian.9/21. Are loc la Sibiu o conferință extraordinară a Partidului Național Român, care

hotărăște alcătuirea unui „Memorandum” către împăratul Franz Joseph I (cuprinzând revendicările românilor din monarhia austro-ungară și o critică sistematică a politicii intolerante a guvernului maghiar). Conferința alege ca președinte al partidului pe dr. Ioan Rațiu, legat de cercurile „tribuniștilor”; Mart.13/25 – mart.14/26. Conferința extraordinară a Partidului Național Român, care definitivează textul Memorandumului redactat de patriotul transilvănean Iuliu Coroianu; Mai 28/iun.9. Conducătorii Partidului Național Român, însoțiți de 300 de intelectuali, negustori, meseriași și muncitori din Transilvania, sosesc la Viena, pentru a prezenta împăratului „Memorandumul”, semnat de dr. Ioan Rațiu (președinte), Gheorghe Pop de Băsești și Eugen Brote (vicepreședinți), dr. Vasile Lucaciu (secretar general), Iuliu Coroianu (referent), Septimiu Albini (secretar) ș.a. Împăratul refuză să primească delegația și trimite „Memorandumul” guvernului ungar la Budapesta. (...); Iul.13/25. Prelungirea Tratatului secret de alianță româno-austro-ungar din 18/30 oct. 1883. (...)

1893 iul.23-24. Conferința Partidului Național Român din Transilvania la Sibiu, care adoptă în unanimitate o rezoluție de solidaritate cu conținutul „Memorandumului”, protestînd în același timp împotriva procesului intentat conducătorilor politici români. (...); Oct.9/21. Semnarea la București a unei noi convenții comerciale româno-austro-ungare pe baza clauzei națiunii celei mai favorizate, care marchează încheierea „războiului vamal” început în 1886. Convenția intră în vigoare la 2/14 iun. 1894. (...)

1894, ian.1/13. Încheierea unui tratat comercial româno-german, care stipula o serie de avantaje pentru produsele germane: taxe vamale scăzute sau deloc, variabilitatea prețului de vânzare, etc.; Apr. 25/mai 7-mai 13/25. Are loc la Cluj procesul politic intentat de către guvernul maghiar „memorandiștilor” cu un larg ecou internațional; 14 membri ai Comitetului Central al Partidului Național Român (printre care dr. Ioan Rațiu și dr. Vasile Lucaciu) sînt condamnați la închisoare. Puternice manifestații populare la București; Mai 12/24. Apare în ziarul „La Justice” faimosul articol „Lupta de rase” al lui George Clemenceau, în care, după ce face un istoric al luptei de eliberare națională a românilor din Transilvania, se pune chezaș pentru adevărul luptei lor. (...); Iul.16. Guvernul ungar interzice activitatea Partidului Național Român, sub pretextul că „lucra fără statute” și avea legături cu elemente din străinătate. (...); Nov. 28. Adunare națională la Sibiu, care protestează împotriva hotărîrii guvernului ungar de desființare a Partidului Național Român și hotărăște convocarea Congresului naționalităților în vederea coordonării programului de luptă națională și politică a popoarelor asuprite de Imperiul austro-ungar. (...)

1895, aug.10/22. Are loc, la Budapesta, Congresul reprezentanților națiunilor asuprite din Austro-Ungaria și Transilvania. Se încheie o alianță politică româno-sîrbo-slovacă și se constituie un „Comitet de luptă” împotriva politicii de maghiarizare forțată a națiunilor și a naționalităților din Austro-Ungaria. (...); Sept.18/30. Semnarea la Sinaia a Protocolului secret privind prelungirea Tratatului secret de alianță din 18/30 oct. 1883.; Sept. 19. Împăratul Franz Joseph I grațiază pe memorandiști sub presiunea opiniei publice europene și a intervențiilor diplomatice ale României. (...)

1896. ian.4/16. Miting de solidaritate cu lupta românilor din Transilvania la București, cu care prilej a luat cuvîntul Vasile Lucaciu. (...); Iun.9. Miting la Viena al naționalităților aliate din

cadrul Imperiului austro-ungar (cu participarea a peste 6000 de persoane), prezidat de dr. L. Psenner, președintele Partidului Social-Creștin din Austria, la care s-a protestat împotriva sărbătoririi mileniului ungar organizat în luna aprilie de guvernul Bánffy; Iul.11. Coloniile română, sârbă și cehoslovacă de la Paris organizează un miting în sala „Wagram”, prezidat de ministrul de externe francez Emil Flourens; cu acest prilej sînt dezvăluite nedreptățile suferite de popoarele nemaghiare din Imperiul austro-ungar și se exprimă solidaritatea francezilor și a tuturor oamenilor progresiști cu lupta dreaptă a acestora. (...)

1896, dec. Proteste energice împotriva proiectului de lege alcătuit de guvernul Bánffy privind maghiarizarea numelor de sate și orașe din Transilvania. (...); Dec.25/1897, ian.6. Apare la Arad „Tribuna Poporului” (pînă în 1912), sub redacția lui Ioan Rusu-Șirianu, care militează pentru reluarea activismului parlamentar. (...); 1897 Dec. Parlamentul ungar votează legea de maghiarizare a numelor de localități, instrument important în politica de maghiarizare forțată. (...)

Din retrospectiva evenimentelor se poate observa implicarea activă în plan politic a tribuniștilor, prezența lor fiind prezentată în paginile Tribunei, în toate evenimentele (locale, regionale și naționale), nu numai prin relatări și informații ci și cu largi comentarii de interpretare și de mobilizare a opiniei publice românești și străine.

Istoricul dr. Vasile Crișan prezintă în lucrarea „Enciclopedie Tribuna” atât contextul cât și direcțiile de acțiune ale cotidianului: «Încă de la întemeiere Slavici, de comun acord cu oameni politici de prim-plan din România (D. Sturdza, I. Maiorescu), a căutat să imprime publicației un ton moderat, plasând-o la dreapta „radicalilor” de la „Gazeta Transilvaniei”. Țintele tribuniștilor erau guvernării Ungariei și susținătorii lor, precum și kosuthiștii, adepți ai desprinderii Ungariei de Austria dar și a menținerii Transilvaniei în hotarele Ungariei. Față de sași atitudinea era binevoitoare și predispusă mai degrabă la colaborare în proiecte comune.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2017-anul-tribunistilor-memorandisti-xxvi-tribuna-tribunistii-replica-si-memorandumul-in-istoria-romaniei-victoria-linii-politice-a-tribunistilor-127094.html>

The screenshot shows the Tribuna.ro website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Arhiva', 'Anunturi online', 'Tribuna sporturilor', 'Publicitate', 'Redacția', and 'Tipotrib'. Below this is the Tribuna logo with the tagline 'Dintodeauna pentru totdeauna!'. A large banner for CEZ VÂNZARE is visible, featuring a cartoon character and the text 'Alege și tu oferta CEZ pentru antreprenorii!'. A red navigation bar contains various category links: 'Eveniment', 'Actualitate', 'Stirile de pe strada mea', 'Sport', 'Cultura', 'Sanatate', 'Timp liber', 'Tribuna femeilor', and 'Descopera lumea'. The main content area displays the article title '2017-Anul tribuniștilor memorandiști (XXVI): Tribuna, tribuniștii, „Replica” și „Memorandumul” în istoria României – Victoria liniei politice a tribuniștilor'. Below the title, there are social media sharing buttons for Facebook (2 shares), Twitter (0 tweets), and another share button (2 shares). A search bar with the placeholder text 'Cautare' is also present. At the bottom of the article preview, it shows the date '25.06.2017 22:49', '103 vizualizari', and '0 comentarii'.